

Statens Kunstfond
Projektstøtteudvalg for Scenekunst

EVALUERING AF EGNSTEATRE I DANMARK
ODSHERRED TEATER

Nicole M. Langkilde

Juni 2014

INDHOLD

1	Indledning	1
2	Resumé af konklusioner og anbefalinger	2
3	Rammer og tal	5
3.1	Aktivitet og organisation	5
3.2	Økonomi	6
3.3	Vurdering af rammer og tal	7
4	Kunstnerisk aktivitet	9
4.1	Teatrets tradition og forestillinger	9
4.2	Forestillingerne – Historien om en sang, Pim og Theo	9
4.3	Vurdering af den kunstneriske aktivitet	11
5	Forankring og synlighed	12
5.1	Lokal forankring og samarbejde	12
5.2	Kommunikation og synlighed	13
5.3	Vurdering af forankring og synlighed	13
6	Metode – dataindsamling	15

1 INDLEDNING

Statens Kunstfonds Projektstøtteudvalg for Scenekunst (PUS eller udvalget) har ønsket en uvildig evaluering af Odsherred Teater i forbindelse med teatrets nuværende aftaleperiode (2012-15). Til det formål har udvalget indgået aftale med dramaturg og direktør Nicole M. Langkilde, som har gennemført evalueringen i perioden februar – juni 2014. Odsherred Teater har haft status som egnsteater siden 1996 og er en selvejende institution, hjemmehørende i Odsherred Kommune. Odsherred Teaters omsætning er på mellem 6,1 og 6,7 mio. kr./år, heraf 13-14 % egenomsætning.

De overordnede formål med evalueringen er formuleret af Kulturstyrelsen:

Formål med evalueringen

1. Medvirke til udvikling af teatrets faglige og kunstneriske niveau gennem dialog med aftaleparterne
  2. Sikre at de statslige tilskud til teatret og refusion af kommunens udgift hertil bliver anvendt i tråd med det generelle kunstneriske og faglige niveau for egnsteatre.
-

Evalueringen er baseret på både kvalitative og kvantitative data og vurderer hhv.:

1. Økonomiske og organisatoriske forhold
2. Kunstneriske aktiviteter og kvalitet
3. Lokal forankring
4. Kommunikationsevne og synlighed.

Min dataindsamling har bestået af hhv. desk research (selvevaluering, årsrapporter, presseklip og bred orientering i teatrets arkiv), besøg på teatret, overværelse af to af Odsherred Teaters egen-produktioner samt et gæstespil, interviews med hhv. Odsherred Teaters ledelse og skuespillere/dramatiker, Odsherred Kommunes kulturchef og kulturudvalgsformand, Kalundborg Kommunes kulturkonsulent samt interviews med ledende medarbejdere og bestyrelsesmedlemmer fra Odsherred Teater. Metoden til at vurdere den kunstneriske kvalitet tager udgangspunkt i Ønskekvistmodellen, beskrevet i kapitel 6.

Odsherred Teaters aktivitetsportefølje er en blanding af lokalt forankrede forestillinger/projekter/aktiviteter og teater med internationalt potentiale. Fokus for evalueringen er teatrets overordnede formål, ifølge egnsteateraftalen, *”at drive stationær og opsøgende teatervirksomhed samt at være initiativtager til og samspilspartner i kulturelle aktiviteter”*.

Jeg vil gerne sige tak for et godt samarbejde med alle, jeg har mødt på min vej i og omkring Odsherred Teater!

Nicole M. Langkilde, nml@ls-flag.dk
Juni 2014

2 RESUMÉ AF KONKLUSIONER OG ANBEFALINGER

Odsherred Teater fremstår som et professionelt drevet teater, der fungerer i en balance mellem at skabe et højt kunstnerisk indhold med et lokalt afsæt på tværs af institutioner og samtidig at udfordre sig selv og publikum ved at insistere på også at skabe teaterkunst med internationalt sigte og potentiale.

Odsherred og Kalundborg kommuner har med Odsherred Teater en dedikeret medspiller, som tager sin lokale rolle alvorligt og formår at bruge den kunstnerisk. Odsherred Teater lever fuldt ud op til egnsteateraftalen.

På den baggrund anbefales det, at Odsherred og Kalundborg kommuner viderefører egnsteateraftalen med Odsherred Teater.

Konkret er vurderingerne endvidere følgende:

- Generelt er Odsherred Teater økonomisk veldrevet og omkostningsbevidst. De fysiske rammer er hensigtsmæssige med egen teatersal og administration i Annebergparken, som dog udfordres af et huslejefællesskab med Scenekunstens Udviklingscenter.
- På den lange bane vil et Odsherred Teater med eget teaterhus give mulighed for at udnytte langt flere vækstmuligheder. Derfor kan Grønnegårdsprojektet, som Odsherred Teater er en aktiv medspiller i, være et centralt omdrejningspunkt.
- Odsherred Teater kan drage fordel af en professionaliseret indsats i forhold til fundraising i bred forstand, hvor også lokale små og mellemstore virksomheder inddrages i højere grad i nogle udvidede kreative partnerskaber.

Det anbefales, at Odsherred Teaters bestyrelse gør en ekstra stor indsats for at få Grønnegårdsprojektet til at blive et prioriteret projekt fra kommunens og RealDanias side. Samtidig er det væsentligt, at Odsherred Teater og bestyrelsen på forkant forholder sig til en plan B, i fald Grønnegårdsprojektet ikke realiseres.

- Odsherred Teater har i seneste aftaleperiode med succes udviklet tværinstitutionelle projekter med inddragelse af lokalbefolkningen. Dette er i overensstemmelse med egnsteaterkontraktens forpligtelser om lokal forankring. Projekterne har været omfattende og krævet mange af teatrets ressourcer.

Det anbefales, at de innovative tværinstitutionelle projekter conceptualiseres og indtænkes i en salgsstrategi, der rækker ud over Odsherred/Kalundborg kommuner. Der vil være mulighed for et aktivt opsøgende salg nationalt og internationalt.

Kunstnerisk bør det fortsat være muligt også at arbejde uafhængigt af den lokale forankring. Dette kan med fordel skærpes i en kommende egnsteateraftale.

- Den lokale forankring er meget stærk. Der er stor tilfredshed med og respekt for Odsherred Teaters arbejde. Teatret fremhæves for kunstnerisk kvalitet, stort engagement samt evne og vilje til at samarbejde og udvikle på tværs af mange institutioner.
- På PR- og markedsføringsdelen benytter Odsherred Teater de traditionelle metoder og kæmper med at få mere end lokal pressebevågenhed.

Det anbefales, at de tværinstitutionelle projekter inddrager dramapædagogiske kompetencer og arbejder for et udvidet samarbejde med skoler/fritidsordninger. Derudover anbefales det at tilføje Odsherred Teater et strategisk og "moderne" indspark omkring PR/markedsføring, der i højere grad kan løfte teatret udover egne publikumsrækker.

Samlet set kan dette konkretiseres ved hjælp af en SWOT-analyse.

STYRKER	SVAGHEDER
<ul style="list-style-type: none"> • Højt kunstnerisk niveau • Stor kunstnerisk integritet inden for rammerne • Tværinstitutionelle projekter • Lokal forankring • Stærk profil • Engageret personale • Stærk og synlig ledelse • Politisk og kommunal opbakning og respekt • Placering (Danmarks smukkeste egnsteater) • Foregangsinstitution og driver • Vigtig medspiller inden for velfærdsområdet/ tværfagligt • Teatret som ressource (både i den politiske bevidsthed og blandt de øvrige kulturinstitutioner) • Stigende lokalt publikum 	<ul style="list-style-type: none"> • Kommuner med begrænsede økonomiske ressourcer • Publikumssegmentet, lavt uddannelsesniveau • Lokalefaciliteter/huslejevællesskab med Scenekunstens Udviklingscenter • Huset er dyrt i drift • Der er ikke en plan B, hvis Grønnegårdsprojektet går i vasken • Svært at tiltrække publikum om sommeren • Lille organisation med mange opgaver • Manglende ressourcer til at konceptualisere de tværgående projekter
MULIGHEDER	TRUSLER
<ul style="list-style-type: none"> • Grønnegårdsprojektet • Tværgående samarbejder • Stærkere fundraising • Udviklingspotentiale af ungeteater • Salg af koncepter til andre udkantskommuner både i Danmark og internationalt • Lejeindtægter af sal og teknisk personale • Måltrettet marketingstrategi • Erhvervssamarbejder 	<ul style="list-style-type: none"> • Hvis ikke Grønnegårdsprojektet bliver til noget • Økonomien, herunder det særlige statslige tilskud • Manglende samarbejde med Scenekunstens Udviklingscenter • De fysiske forhold forbliver uændrede • Manglende publikumsopbakning • Teaterlederen stopper

3 RAMMER OG TAL

3.1 Aktivitet og organisation

Simon Vagn Jensen har været teaterleder siden begyndelsen i 1996. Odsherred Teater er født ud af det opsøgende børne- og ungdomsteater/de frie grupper. Teatret havde de første mange år forankring i det frie teatermiljø. I 1996 var missionen, at Odsherred Teater skulle lave verdens bedste børneteater. Dette skulle ske i tæt samarbejde med Odsherred Teaterskole. Teatret og skolen deler bygninger i Annebergparken i Nykøbing i det gamle psykiatriske hospital. Som noget af det første blev der etableret en teatersal. De første 7 år fungerede teatret og skolen side om side med én bestyrelse. I 2003 skiltes de to institutioner og fik hver sin bestyrelse. I forbindelse med kommunalreformen kom der på Simon Vagn Jensens initiativ to teaterfaglige repræsentanter i Odsherred Teaters bestyrelse. Adskillelsen af de to organisationer er imidlertid kun på det organisatoriske plan. Begge organisationer holder til på samme adresse, og udgifter til husleje og varme deles 50/50. Organisatorisk er Odsherred Teater en selvejende institution med egen bestyrelse og egnsteaterstatus. Den nuværende egnsteateraftale udløber 31/12 2015. Teatrets drift har siden 1995 været sikret via Odsherred Kommune. Siden kommunalreformen har Kalundborg Kommune indgået i aftalen.

I 2012 og 2013 var Odsherred Teater involveret i følgende forestillinger/sekundære projekter:

Ny/egenproduktioner:

- Midt i en klynketid
- Pim og Theo (samproduktion)
- I Svanesøen (samproduktion)
- Hengemte godter
- Halløj på Bøhlandet
- Landet, should I stay or should I go? (samproduktion)
- Historien om en sang
- War – you should have been there (samproduktion)

Sekundære projekter:

- Kreativt Otium: kultur for og med ældre
- Ungeprojekter, 10 forskellige
- Odsherred Kulturfestival – mere kant end udkant
- Trædemøllen, sofapøllen og jagten på det grå guld
- OUT Odsherred Unge Teater
- Talkshows i Pakhuset
- Egnsteaterkonference
- Teater & Musik Odsherred

Egnsteateraftalen har følgende indholdsbeskrivelse som **primær opgave**:

Teatret skal medvirke til skærpelse af den kulturelle profil i kommunerne og manifestere sig som en udadvendt dynamisk kulturinstitution, der tager afsæt i områdets særlige forudsætninger og behov.

Egnsteateraftalen har følgende indholdsbeskrivelse som **sekundære opgaver**:

Teatret vil endvidere, med afsæt i sin kunstneriske kerneproduktion, arbejde på at udvikle og udfordre teaterbegrebet og kan som sekundære ydelser, og med afsæt i teatrets kerneydelse, være opsøgende i kommunerne med tilbud inden for teatrets øvrige kompetenceområder.

- *Samarbejdsprojekter med andre lokalt baserede kulturinstitutioner.*
- *Temabaserede teaterprojekter i samarbejde med lokale aktører.*
- *Projekter, der involverer børn og unge i aftalekommunerne.*

Odsherred Teater har udover Simon Vagn Jensen 6 fastansatte medarbejdere heraf et ensemble bestående af skuespiller og dramatiker Mei Oulund og skuespiller Henrik Ipsen. Mei Oulund fungerer desuden som kunstnerisk sparringspartner for Simon Vagn Jensen.

Teatrets bestyrelse består af 7 medlemmer med følgende fordeling: 2 politiske repræsentanter udpeget af Odsherred Kommune (den ene formand), 2 repræsentanter for det professionelle teatermiljø udpeget af teaterlederen, 1 repræsentant for Odsherreds Erhvervsråd udpeget af Odsherreds Erhvervsråd, 1 teaterinteressert borger udpeget af teaterforeningen Teater og Musik Odsherred, 1 medarbejderrepræsentant fra Odsherred Teater.

Teatret råder over en teatersal – black box – med plads til 220 publikummer. Derudover råder teatret over administrationslokaler, foyer, prøvesal, værksted og mødelokale. Teatret deler foyer og prøvesale med Scenekunstens Udviklingscenter. Teatret lægger desuden hus til teaterforeningen Teater og Musik Odsherreds gæstespil samt Odsherred Unge Teaters (OUT) produktioner og forestillinger for egnens skoler.

En del af forestillingerne spiller uden for Annebergparken. Således har *Pim og Theo* været på en omfattende national og international turné, projektet *Kreativt Otium/Historien om en sang* udbydes gratis til kommunale organisationer, *LANDET* var et fusionsprojekt mellem teater, museum og bibliotek. Dertil kommer projekter som Odsherred Kulturfestival, Swop Dansefestival, egnsteaterkonference, talkshows og diverse ungearrangementer.

3.2 Økonomi

Odsherred Teater har i aftaleperioden haft en samlet årlig omsætning på mellem 6,1 og 6,7 mio. kr. Odsherred Kommune yder i perioden et årligt tilskud i størrelsesordenen 2,4-2,7 mio. kr., og Kalundborg Kommune har ydet et årligt tilskud på 250.000 kr., hvoraf staten har refunderet 41 % i 2012 og 41,5 % i 2013. Refusion for 2014 er på 40 %. Det særlige statstilskud udgør endvidere ca. 1,9 mio. kr. Teatrets egenomsætning ligger på 13-14 %. Huslejeudgiften udgør 6 % af de samlede udgifter.

Tabel 1: Omsætningsfordeling, i 1.000 kr. (op-/nedrundet) og procent af samlet beløb – 2012-13

	2012 – kr.	2012 – %	2013 – kr.	2013 – %
Egenomsætning i alt	845	14	867	13
Salg af forestillinger	431	7	275	4
Sponsor, fonde, øvr. aktiv.	414	7	592	9
Tilskud i alt	5.255	86	5.848	87
Odsherred Kommune	2.485	40	2.556	38
Kalundborg Kommune	250	4	250	4
Særligt statstilskud (amt)	1.982	33	1.982	30
Projektstøtte (tilskud)	538	9	1.060	15
Omsætning i alt	6.100	100 %	6.715	100 %

Tabel 2: Omkostningsfordeling, i 1.000 kr. (op-/nedrundet) og procent af samlet beløb – 2012-13

	2012 – kr.	2012 – %	2013 – kr.	2013 – %
Husleje	390	6	403	6
Produktion	308	5	1.179	18
Turnéomkostninger	190	3	200	3
Løn (faste og eksterne)	3.394	55	3.339	49
Øvrige omkostninger	1.896	31	1.599	24
Omkostninger i alt	6.186	100 %	6.720	100 %
Resultat	-86		-5	

Statstilskud er det tidligere tilskud fra Vestsjællands Amt, som siden kommunalreformen dækkes af staten. Derudover trækker teatret eksterne kulturmidler til kommunen. Teatret har bl.a. genereret yderligere projektmidler i størrelsesordenen:

- 1,5 mio. kr. EU midler til *Pim og Theo*
- 200.000 kr./år til *Kreativt Otium* (4-årig periode)
- 50.000 kr. til projektkoordinering
- 18.000 kr. i ungetilskud.

3.3 Vurdering af rammer og tal

Generelt er Odsherred Teater efter min vurdering økonomisk veldrevet og omkostningsbevidst. Der skabes meget aktivitet for få midler. Omfanget af sekundære aktiviteter, hvor teatret agerer som lokal ressource, samarbejdspartner og initiativtager, kulminerede i 2012/2013 med over syv sekundære projekter og otte egen/samproduktioner. Forventningerne til de sammenhænge, hvor teatret forventes at stille op, er ifølge Simon Vagn Jensen voksende: OUT, Odsherred Læser, samarbejde med museer, kultur for ældre,

Kulturpark Anneberg, talkshows, kulturfestival, Geopark dage, Odsherred Kulturlaboratorium mv. Med undtagelse af Kreativt Otium genererer de fleste af disse projekter ikke indtægt eller projektf finansiering for teatret.

Kulturministeriets reduktion af den statslige støtte for en række af de 19 egnsteatre, der modtager statsstøtte, betyder, at teatret fra 2015 vil modtage kr. 160.000 mindre end budgetteret. Det er som nævnt lykkes teatret at søge og opnå ekstra midler.

Det er min vurdering, at der kan skabes flere indtægter ved et aktivt opsøgende salg nationalt og internationalt samt et strategisk arbejde med publikumsudvikling/fundraising og markedsføring. Dette kræver imidlertid ressourcer og kompetencer, som teatret ikke råder over. En investering i teatret – enten i form af forhøjet tilskud eller et kompetenceløft – vil kunne fremme vækstpotentialet i teatrets mange aktiviteter. Det bør tilføjes, at det nuværende høje aktivitetsniveau ikke kan forventes at fortsætte uden tilførsel af ekstra ressourcer.

Rammerne i Annebergparken er velfungerende, men præget af fællesskabet og forhistorien med Scenekunstens Udviklingscenter. Hvor Odsherred Teater har samarbejde med en lang række af de lokale kulturbærende institutioner, er der meget begrænset samspil i forhold til Scenekunstens Udviklingscenter. En fremtid i Grønnegården med helt eget teater, hvor flere af Odsherreds kulturinstitutioner samles og nytænkes, vil efter min vurdering kunne fremme innovationen hos teatret betragteligt.

Bestyrelsen er relativt stor, og Simon Vagn Jensen oplever, at møderne kan være svære at få planlagt. Referaterne bærer præg af, at bestyrelsesmøderne ofte fungerer som orienteringsmøder. *”Det er en vedvarende udfordring at gøre det til mere end et orienteringsforum, men udviklingen er positiv. Vi har afholdt workshops for bestyrelsen, og en ny planlægges i indværende år. Vi har haft temamøder med oplægsholdere. Det kræver en kontinuerlig indsats at skabe en homogenitet i bestyrelsen”,* siger Simon Vagn Jensen.

Det er min anbefaling, at bestyrelsen med fordel kan overveje at justere sine vedtægter, så en løbende udskiftning af bestyrelsesmedlemmer sikres. Bestyrelsens størrelse og sammensætning kan også overvejes. Et bestyrelsesmedlem fra en af folkeskolerne vil kunne styrke og udbygge samarbejdet. Bestyrelsen har en fornuftig fordeling mellem teaterfaglige og politiske/kommunale medlemmer. Min vurdering er imidlertid, at bestyrelsen bør overveje, hvilke kompetencer der er brug for på formandsposten fremadrettet. Teatret har siden kommunalreformen arbejdet målrettet på at skabe tværinstitutionelle projekter med lokal forankring. Missionen må siges at være nået. Teatret har positioneret sig i Odsherred og Kalundborg. Derfor vil det være kunstnerisk befordrende for teatret at få opbakning til at udfordre, pleje og udvikle teaterkunsten i en periode. Dette kan understøttes af en teaterfaglig formand.

Endelig har bestyrelsen som nævnt en opgave i at sikre fremtidens Odsherred Teater – både i relation til Grønnegården og en langsigtet vision for teatret.

4 KUNSTNERISK AKTIVITET

4.1 Teatrets tradition og forestillinger

I 2006 redefinerede Odsherred Teater sig som *"en folkelig institution, der bevidst arbejder med den lokale forankring via en bevidst forholden sig til publikum og de områder, der skaber teatrets berettigelse"*.

Ensemblet med dramatikere og skuespiller Mei Oulund og skuespiller Henrik Ipsen blev etableret. Det er imidlertid først fra 2011 med det tværinstitutionelle projekt LANDET, at Simon Vagn Jensen vurderer, at redefineringen har forplantet sig i forestillingerne. Det er også i 2011, at teatret tager initiativ til den første egnsteater-konference.

Som det fremgår, har teatret en stor aktivitetsportefølje og indgår i en række lokale og tværinstitutionelle sammenhænge, der rækker udover egnsteateraftalen. Samtidig med det store lokale engagement sørger teatret for at netværke og samarbejde internationalt. Der er i 2015 planlagt en omfattende vandre-/installationsforestilling i forbindelse med 100 års dagen for det psykiatriske hospital. Der er i den forbindelse indgået aftale med den tyske instruktør og eventudvikler Lukas Matthaei.

Tabel 3: Oversigt over antal spillede forestillinger, antal publikum og belægningsprocenter 2012 og 2013

Forestilling	Antal spillede forestillinger	Antal publikum	Heraf inviterede	Heraf betalende	Antal pladser	Belægning %	Værdibelægning %
2012							
Midt i en klynketid	4	264	44	220	500	52,8	44,0
LANDET	20	1.386	80	1.306	1.680	82,5	77,7
Halløj på Bøhlandet	12	1.375	117	1.233	1.500	91,7	82,2
2013							
Halløj på Bøhlandet	11	937	219	718	1.375	68,1	52,2
I Svanesøen	6	449	176	273	750	59,9	36,4
Pim og Theo	11	685	455	230	880	77,8	26,1
Hengemte godter	11	1.053	243	810	1.320	79,8	61,4

Teatret oppebærer pæne belægningsprocenter på over 50 %. Værdibelægningen ligger på 26-82 %.

4.2 Forestillingerne – Historien om en sang, Pim og Theo

Odsherred Teater har gjort det til en dyd af skabe forestillinger på videnbaseret research. Således også forestillingen *Pim og Theo*, der tager udgangspunkt i diskussionen om ytringsfrihed. Projektet blev initieret af en undren over ytringsfrihedsdiskussionen i Holland op til og i forbindelse med drabene på Theo van Gogh og Pim Fortuyn. Forestillingen er et samarbejde mellem Odsherred Teater, New International Encounter (UK), Korjaamo Culture Factory (FIN) og Stiftelsen NIE Teater (NO).

Jeg så *Pim og Theo* den 5. maj på Godsbanen i Aarhus. Forestillingen kaldes en vandreforestilling. Det må betegnes som en light version af vandring. Publikum lukkes ind i et univers bestående af en rund cirkel, afgrænset af gardiner i midten. Rummet er fyldt af en infernalsk larm. I denne cirkel indtager forestillingen langsomt resten af rummet sammen med publikum, som er stående, siddende og gående. Vi befinder os i dødsriget sammen med Pim og Theo. Pim kan intet huske, og ved hjælp af gags og humor får Theo guidet ham og publikum gennem historien om de to og deres død. Det opnås ved en kommenterende meta-stil, hvor der interageres med publikum, ligesom der spilles aktivt på disses tilstedeværelse. Således gennemspilles bl.a. et tv-show, hvor en 'word-bomb' monteret på Theo eksploderer, når visse emner berøres. Der bruges videoprojektorer og tv-skærme til – sammen med skuespillet og interaktionen med publikum – at drive fortællingen fremad.

Forestillingen stiller skarpt på ytringsfriheden i et land, hvor alle tager ytringsfrihed for givet. Dermed inviteres den (hvide) europæiske (kreative) middelklasse til at forholde sig til ytringsfrihed inden for egne rammer. Dramaturgien er cirkulær med skud på kryds og tværs – præcis som scenografien. De to karakterer vinder ved personskildringen og det gode skuespil. Manuskriptet efterlader et indtryk af en Godot-agtig tilstand – et rituelt gennemspillet skuespil, som gentager sig i al udsigtsløs evighed. Hvor glemsel og hukommelsestab sætter ind, hver gang ytringsfriheden stilles til skue. I sig selv en pointe.

Efter forestillingen kan publikum fordybe sig yderligere i scenografien, som nu bliver til en udstilling. Udstillingen er interaktiv, og publikum kan bl.a. via deres mobiltelefoner zoome ind på relevante emner. Udstillingen taler desuden sammen med et omfattende digitalt univers, der er skabt til lejligheden på eget website, www.pimandtheo.com. Websitet kan både bruges som optakt til forestillingen og til videre fordybelse i udvalgte emner efter forestillingen. Således er der på websitet krydsreferencer til film, tv-klip, fakta og info på en lang række relaterede emner lige fra multikulturalisme, fascisme, kolonialisme, ligestilling, rettigheder til terrorisme, homoseksualitet og migration.

Som samlet værk fremstår *Pim og Theo* helstøbt og gennearbejdet. Engagementet og kommunikationen med publikum er direkte, inviterende og inddragende. Selvom både manuskript og skuepil er holdt i en underholdende tone, er man aldrig i tvivl om ambitionen om at stille skarpt på retten til at diskutere og ytre sig – også når emnet er kontroversielt. Manuskript såvel som skuepil og scenografi fremstår professionelt, eksperimenterende og moderne. Endelig må ytringsfrihed siges at være i samspil med tiden. Forestillingen udfordrer publikum og lykkes også med at have øjenåbnende effekt, der rækker ud over emnet.

Forestillingen retter sig mod et voksent publikum. Den har imidlertid vist sig at fungere specielt godt for unge 15+. Universet er mangfoldigt, og selve forestillingen er charmerende og underholdende. Rammerne er udfordrende og kreative, der gøres op med traditionelt teater, og alligevel er kammerspillet mellem de to skuespillere klassisk velspillet og underholdende teater.

Historien om en sang er en del af det fireårige projekt *Kreativt Otium*. Jeg så *Historien om en sang* den 9. april på Odsherred Teater. Forestillingen er bygget op omkring samtaler, som Mei Oulund har haft med en række ældre borgere. Målet var at få deres livshistorie. Som små monologiske tableauer gennem-spiller de

to skuespillere og pianisten en række af levede liv. Hver fortælling slttes af med en sang, som den ældre borger har valgt. Instruksjon og skuespil er kreativt og opfindsomt, forestillingen er både rørende og charmerende. Det er ikke nyskabende teaterkunst, til gengæld er det teater i øjenhøjde med publikum og med stor respekt for kilderne til manuskriptet. Den forestilling, jeg overværede, formåede med sit fine og charmerende spil at få hele salen til at synge med, og dermed opnåede de tre på scenen også at interagere med et relativt modent publikum. Scenografien er enkel og klassisk – næsten teaterimproagtigt – med 4 lamper, et par skamler og ikke meget mere. *Historien om en sang* er håndholdt teater på en fin og inkluderende måde. Manuskriptet har flere lokale referencer, som publikum responderede på. Efter forestillingen inviteres publikum til en snak med skuespillerne. Der var god tilslutning og pæn spørgelyst.

4.3 Vurdering af den kunstneriske aktivitet

Odsherred Teater favner bredt og lykkes med at forholde sig kunstnerisk til alle de projekter, det indgår i – hvad enten det er op til 10 forskellige ungeprojekter, en række forskellige projekter for kommunens ældre, en kultur- eller dansefestival. Hvert eneste projekt får et kunstnerisk vrid og et OT-aftryk via den veludviklede research- og vidensbaserede metode.

På baggrund af det indsamlede materiale og overværelse af de to ovenstående forestillinger, er det derfor min vurdering, at Odsherred Teater fuldt ud lever op til egnsteateraftalen om skærpelse af den kulturelle profil i kommunerne. Teatret har klare kunstneriske ambitioner og formår at eksekvere i tråd med ambitionerne. Både i en lokal og tværinstitutionel sammenhæng og i en teaterfaglig sammenhæng. Ensemblets medlemmer gaber over mange forskellige opgaver og håndterer det professionelt. De agerer i det lokale liv, og de leverer gennemarbejdet og ambitiøs skuespilkunst, dramatik og instruksjon. Teaterammerne udfordres og udforskes, og der interageres med publikum både før, under og efter forestillingen.

5 FORANKRING OG SYNLIGHED

5.1 Lokal forankring og samarbejde

Størstedelen af Odsherred Teaters forestillinger tager udgangspunkt i den lokale forankring. Det er lykkedes Simon Vagn Jensen og hans team at arbejde kunstnerisk og kreativt med de givne rammer. Rammerne opfattes ikke som snærende, men som dogmer, kunsten spilles op ad.

Et eksempel, som gik igen i alle samtaler, var projektet *LANDET*. *LANDET* handler om udsatte unge, der falder ud af uddannelsessystemet. Projektet var et samarbejde mellem kulturhistorisk museum, bibliotek og teater. *LANDET* fusionerede udstilling og teater og blev instrueret af instruktør Frede Gulbrandsen med inddragelse af unge og med vægt på interaktivitet med publikum. Forestillingen var med til at sætte politisk dagsorden i Odsherred. *LANDET* er stadig et aktiv. Således har Simon Vagn Jensen i februar været i Vordingborg og fortælle om projektet for at inspirere til et lignende koncept, lokalt for Vordingborg. *LANDET* fremhæves af alle interessenter som banebrydende. *”De (Odsherred Teater) fik en gruppe (de unge) i tale, som vi politikere ikke troede, ville tale med os”*, udtaler kulturudvalgsformand Michael Kjeldgaard og fortsætter: *”Det er alene LANDET, som har ført til, at Byrådet fik en øjenåbner, der handler om, at det ikke er alle unge, som flytter fra land til by. Der er også nogen, som bliver her! LANDET medførte bl.a. en revitalisering af ungdomsskolen”*.

Både Michael Kjeldgaard og kulturelfører Eva Ormstrup har uafhængigt af hinanden påpeget, at Odsherred Teater og *LANDET* var årsag til, at der blev bygget to ungdomshuse. Samtidig blev det besluttet at forankre ungeområdet under Kultur- og Folkeoplysningsudvalget fremfor Skoleudvalget, fordi der skulle være et kulturelt snit over det nye ungetilbud.

Historien om en sang (Kreativt Otium), er bygget over samme princip som *LANDET*. Politikerne i Odsherred ønskede kultur for ældre og henvendte sig til Odsherred Teater. Efter en bevilling fra kommunen på 4x200.000 kr. gik teatret i gang. *”Det er bemærkelsesværdigt, hvordan de arbejder. Deres kæmpe research bliver en form for isbryder. De er anerkendende og vedkommende og får rigtig god feedback fra alle, de møder”*, siger Michael Kjeldgaard, kulturudvalgsformand. *Kreativt Otium* faldt som projekt sammen med, at der på ældreområdet blev udarbejdet en ny ældrepolitik. *Kreativt Otium* har ifølge Michael Kjeldgaard *”været stærkt medvirkende til, at politikerne har fået øje på ældreområdet og opprioriteret det, fremfor at lægge besparelser der”*.

Som det fremgår, er Simon Vagn Jensen og Odsherred Teater desuden meget synlig, initiativrig og deltagende i udviklingen af Odsherred og Kalundborg kommuner. Simon Vagn Jensen og teatret har gode relationer til begge kommuner og nyder stor anerkendelse og respekt.

5.2 Kommunikation og synlighed

PR/markedsføring og kontorarbejde har en fordeling på 50/50 i en fuldtidsstilling. Hver forestilling får sin unikke pressehåndtering. Odsherred Teater arbejder solidt og driftssikkert med at gøre teatret synligt. Der arbejdes med de traditionelle kanaler som presseomtale og anmelderinvitationer – lokalt og nationalt. På den digitale front har teatret en velfungerende og opdateret hjemmeside, og der udsendes regelmæssigt nyhedsbreve, der vidner om stor aktivitet. Teatret har desuden en aktiv Facebook side med små 1.000 likes. Der er tilløb til både Twitter og Instagram. Der arbejdes ikke med statistik eller Google Analytics på hverken nyhedsbreve, hjemmeside eller Facebook side. I og med publikum/borgere ofte inddrages i den kunstneriske proces i research- og udviklingsarbejdet, er sidegevinsten, at dette også sikrer opmærksomhed omkring den endelige forestilling.

De fleste billetter sælges via teatret selv. Bl.a. oplever man pæn succes med at sælge til erhvervslivet og kommunen – f.eks. julefrokostarrangementer. Skolerne køber direkte hos teatret og via teaterforeningen. Teatret oplever, det er svært at holde den meget tætte kontakt til lærerne, som er nødvendig for et gensidigt og frugtbart samarbejde. Når der kan skaffes ekstra ressourcer – typisk via Skoletjenesten – laves der skolemateriale.

Som mange andre egnsteatre kæmper Odsherred Teater med at få de nationale mediers bevågenhed. Der har været flere tiltag med bl.a. busser fra København, men det kniber med at lokke journalister og anmeldere de 110 km uden for hovedstaden.

5.3 Vurdering af forankring og synlighed

I forhold til PR og markedsføring er det min vurdering, at et strategisk og ”moderne” indspark kan løfte teatret udover egne publikumsrækker. Desuden ligger der et uudnyttet dramapædagogisk potentiale i de tværinstitutionelle projekter, som med de rigtige kompetencer kan udvide samarbejdet med skoler/ fritidsordninger – lokalt, nationalt og internationalt.

Det er min vurdering, at Odsherred Teater skaber teaterkunst, der gør en forskel og øver indflydelse på væsentlige beslutninger i det politiske og kommunale landskab. Teatret er en af de direkte årsager til, at der er bygget ungdomshuse i Odsherred kommune, og at ældreområdet ikke er blevet beskåret. Ungeområdet er desuden forankret i Kultur- og Folkeoplysningsudvalget i stedet for i Skoleudvalget. Det er sket som direkte konsekvens af teatrets kunstneriske vendepunkt: det tværinstitutionelle projekt, LANDET.

I fremtiden tegner der sig ligeledes et billede af en fortsat tæt forbindelse mellem ”den virkelige verden” og teatret. I forbindelse med den nationale skolereform arbejder Odsherred Kommune netop nu på at integrere kulturinstitutioner og kunstnere i et forpligtende samarbejde med folkeskolerne.

Med andre ord, den lokale forankring er særdeles stærk. Der er lokalt stor tilfredshed med og respekt for Odsherred Teaters arbejde. Både kulturchef og kulturudvalgsformand i Odsherred Kommune og kulturkonsulent i Kalundborg Kommune fremhæver teatret for både den kunstneriske kvalitet, det store

engagement og evnen og viljen til at samarbejde og udvikle sammen på tværs af mange institutioner. Simon Vagn Jensen, Mei Oulund og Henrik Ibsen blev flere gange uafhængigt fremhævet som exceptionelt dygtige til at indgå i ligeværdige konstellationer og med værdighed og stor anerkendelse at sætte fokus på nogle til tider nedprioriterede områder som f.eks. ældre- og ungeområdet.

Odsherred Teater har sat sig for at udfordre og genopfinde folkelighed som kunstnerisk omdrejningspunkt. Konklusionen er, at det er lykkedes for teatret, og at der er potentiale for vækst.

6 METODE – DATAINDSAMLING

Metoder og interesser
<i>Desk research</i> <ul style="list-style-type: none">
• Aftale- og dokumentationsmateriale, herunder teatrets selvevaluering, årsrapporter og -regnskaber, egnsteateraftale, vedtægter, bestyrelsesreferater, budget 2014, presseklip, diverse artikler: Sceneliv, Information, Teater 1.
<i>Interviews</i> <ul style="list-style-type: none">
• Interviews med Odsherred Teaters kunstneriske leder, administrative leder, administrations- og kommunikationsansvarlige, 2 bestyrelsesmedlemmer, dramatiker og skuespillere fra ensemblet
• Interviews med Odsherred Kommunes kulturchef og kulturudvalgsformand samt Kalundborg Kommunes kulturkonsulent
• Gruppeinterview med Odsherred Teaters kunstneriske leder og kulturchefen
• Gruppeinterview med Odsherred Teaters kunstneriske chef og teaterfagligt bestyrelsesmedlem
<i>Forestillinger og andre aktiviteter</i> <ul style="list-style-type: none">
• Set to forestillinger (egenproduktioner): <i>Historien om en sang</i>, <i>Pim og Theo</i>
• Besøg på teatret (to dage)
<i>Afrapportering</i> <ul style="list-style-type: none">
• Udarbejdelse af nærværende rapport
• Præsentation over for Statens Kunstfonds Projektstøtteudvalg for Scenekunst
• Indlæg på Egnsteaterseminar, Holbæk.

Det metodiske greb, der ligger til grund for at evaluere den kunstneriske aktivitet er Ønskekvistmodellen. Ønskekvistmodellen er udviklet af forskere fra Aarhus Universitet¹. Den udgør en enkel model for, hvordan man - på struktureret vis – kan diskutere og vurdere kvalitet i den performative kunst. Ønskekvistmodellen skitserer kunstnerisk kvalitet som en kombination af Villen, Kunnen og Skullen, forstået som Engagement, Evner og Nødvendighed.

---

¹ Ønskekvistmodellen: Kunstnerisk kvalitet i performativ kunst, Klim 2003 samt Ønskevisten: En håndbog i evaluering af teater, dans og musik, Klim 2005, begge Jørn Langsted, Karen Hannah og Charlotte Rørddam Larsen, Aarhus Universitet